

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

NOOMITUS JA ETTEKIRJUTUS-HOIATUS
isikuandmete kaitse asjas nr. 2.1.-1/21/1888

Ettekirjutuse tegija Andmekaitse Inspeksiooni jurist Signe Kerge

Ettekirjutuse tegemise aeg ja koht 14.07.2021 Tallinnas

Ettekirjutuse adressaat – isikuandmete töötleja SA Hiiumaa Haigla
aadress: Kärddla linn, Rahu tn 2b, 92414
e-posti aadress: info@hiiumaahaigla.ee

Koopia: XXX
XXX

RESOLUTSIOON:

Vabariigi Valitsuse seaduse § 75¹ lõike 3, isikuandmete kaitse seaduse (IKS) 56 lõike 1, § 56 lg 2 punkti 8 ja ning isikuandmete kaitse üldmääruse artiklite 5, 9 lõike 1 ja artikli 58 lõike 2 punkti d alusel teen **täitmiseks kohustusliku ettekirjutuse:**

lõpetada praktika, kus Hiiumaa Haigla tööandjana töötleb ilma õigusliku aluseta oma töötajate terviseandmeid läbi päringute tervise infosüsteemi.

Määrame ettekirjutuse täitmise tähtajaks 29.07.2021

Ettekirjutuse täitmisest teatage hiljemalt selleks tähtajaks Andmekaitse Inspeksioonile.

Käesoleva ettekirjutuse saab vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades kas:

- haldusmenetluse seaduse kohase vaide Andmekaitse Inspeksioonile või
- halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse halduskohtusse (sel juhul ei saa enam samas asjas vaiet läbi vaadata).

Ettekirjutuse vaidlustamine ei peata selle täitmise kohustust ega täitmiseks vajalike abinõude rakendamist.

SUNNIRAHA HOIATUS:

Kui ettekirjutus on jäetud määratud tähtajaks täitmata, määrab Andmekaitse Inspeksioon ettekirjutuse adressaadile isikuandmete kaitse seaduse § 60 alusel:

sunniraha 2000 eurot.

Sunniraha võib määrata korduvalt – kuni ettekirjutus on täidetud. Kui adressaat ei tasu sunniraha, edastatakse see kohtutäiturile täitemenetluse alustamiseks. Sel juhul lisanduvad

sunnirahale kohtutäituri tasu ja muud täitekulud.

FAKTILISED ASJAOLUD:

Andmekaitse Inspeksioon sai XXX kaebuse, mille kohaselt on SA Hiiumaa Haigla töötajad XXX ja XXX teinud päringuid tema terviseandmete kohta tervise infosüsteemis. Lisaks tõi kaebaja välja, et tema terviseandmeid (vaktsineerimisega seotud infot) jagatakse nende töötajate poolt kolmandatele isikutele.

Seoses sellega alustas inspeksioon SA Hiiumaa Haigla suhtes järelevalvemenetluse.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI JÄRELEPÄRIMINE:

15.06.2021 tegi Andmekaitse Inspeksioon Hiiumaa Haiglale järelepärimise, milles küsis järgmist:

1. *Palume selgitada, miks ning millisel õiguslikul alusel on töötajad teinud päringuid XXX terviseandmetesse? Palume tuua iga päringu kohta välja konkreetne põhjus.*
2. *Kas päringute tegemine oli seotud töötajate poolsete tööülesannete täitmisega? Juhul, kui jah, siis palun täpsustage, milliste ülesannetega.*
3. *Kas päringute tegemise ajal oli töötajatel ravisuhe XXXga?*
4. *Kas töötajad on kellelegi edastanud XXX isikuandmeid (sh eriliigilisi isikuandmeid; vaktsineerimisega seotud informatsiooni jms)? Juhul, kui jah, siis palun täpsustage kellele ning millisel alusel.*
5. *Kuidas on antud töötajad saanud informatsiooni kaebaja vaktsineerimise või mittevaktsineerimise kohta? Palume kommenteerida olukorda, kus XXX „keeldub viibimast ühes ruumis vaktsineerimata töötajatega, käskides neil kanda maski ja ka vastavat kaitseriietust, samas õhutab kõiki teisi töötajaid, kes on vaktsineeritud ja samas ruumis viibivad – maske eemaldama. XXX ei soovi, et vaktsineerimata töötaja puutub kokku patsientidega, sünnitajatega ja vastsündinutega – põhjendades, et olen ohtlik kõigile“. Millisel õiguslikul alusel on terviseandmed antud arstile teatavaks saanud? Toome välja, et Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2000/54/EÜ¹ sätestab tegevusjuhised vaktsineerimisel. VII lisa artikli 14 lg 2 ütleb, et vaktsineerimise korral võib koostada tõendi, mis peaks olema kättesaadav asjaomasele töötajale. See ei räägi terviseandmete andmisest tööandjale või kaastöötajatele.*
6. *Palun esitada omapoolsed selgitused ja põhjendused, mida peate vajalikuks antud asjas lisada.*

ISIKUANDMETE TÖÖTLEJA SELETUS:

28.06.2021 selgitas SA Hiiumaa Haigla oma vastuses järgmist:

1. *XXX vaatas XXX terviseandmeid 19. aprillil, mil oli Hiiumaa haigla valvearst. XXX viibis alla 14-aastase lapsega hoolduslehel 13.-19. aprill 2021.a. Hiiumaa haiglas oli Covid pandeemia teise laine ajal kord, et enne haigus- ja hoolduslehel töle naasmist on vaja anda negatiivne Covid test. Töötajate analüüsi tellimus ja vastus vormistati läbi EMO. XXX vormistas ka ambulatoorse epikriisi ning saatis digilukku.*

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32000L0054&from=ET>

XXX vaatas XXX terviseandmeid, et veenduda sünnitusosakonna patsientide ja personali ohutuses, kuna XXX viibis hoolduslehel.

2. *XXX vaatas XXX terviseandmeid 19. aprillil, mil oli Hiiumaa haigla valvearst. XXX viibis alla 14-aastase lapsega hoolduslehel 13.-19. aprill 2021.a. Hiiumaa haiglas oli Covid pandeemia teise laine ajal kord, et enne haigus- ja hoolduslehel töle naasmist on vaja anda negatiivne Covid test. Töötajate analüüsi tellimus ja vastus vormistati läbi EMO. XXX vormistas ka ambulatoorse epikriisi ning saatis digilukku.*

XXX vaatas XXX terviseandmeid, et veenduda sünnitusosakonna patsientide ja personali ohutuses, kuna XXX viibis hoolduslehel.

3. *XXX - jah
XXX - ei*
4. *Hiiumaa haiglal puudub info, et töötajad oleksid XXX isikuandmeid kellelegi edastanud.*
5. *XXX, olles sünnitusosakonna hooldaja, on ise osakonnas korduvalt avaldanud, et ei ole vaksineeritud ning on õhutanud töötajaid mitte vaksineerima Covid- 19 vastu. Hiiumaa haigla juhatause liikme Riina Tamme korralduse nr 3 alusel 17.maist 2021.a., võisid vaksineeritud töötajad puhkeruumides olla ilma maskita, kuid kui seltskonnas on üks vaksineerimata töötaja, tuli kõigil maski kanda.*
6. *Kõik dokumendid, mida Hiiumaa haigla on Covid pandeemia tõttu kinnitanud on eelnevalt konsulteeritud Põhja- Eesti Regionaalhaigla infektsioonikontrolli talitusega.*
· Vaksineerimata töötajate IKV kasutamine patsientidega suhtlemisel (kuni 31.05.2021). · Juh liikme korraldus nr 3 (al 18.05)

Hiiumaa haigla taunib väga, kui töötajad pärivad patsientide terviseandmeid digiloost ilma, et neil oleks see vajalik oma tööülesannete täitmiseks.

Hiiumaa haigla on korduvalt töötajatele meelde tuletanud, et patsiendi terviseandmete digiloost pärimine ilma põhjusega ei ole aktsepteeritav ning jaganud infot delikaatsete isikuandmete käitlemisest.

27.aprillil 2018.a. on Hiiumaa haigla töötajad läbinud koolituse „Aktuaalset andmekaitseõiguses ja reformist tulenevad muudatused haiglatöös“.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Igasuguseks isikuandmete töötlemiseks peab olema õiguslik alus – kas isiku nõusolek või muu seadusest tulenev alus (isikuandmete kaitse üldmääruse²(IKÜM) artiklid 5 ja 6). Olukorras, kus tegemist on aga eriliigiliste isikuandmete (sh terviseandmed) töötlemisega, saab õiguslik alus andmetöötluseks tuleneda IKÜM artiklist 9.

Terviseanalüüside vastused, samuti nagu info vaksineerituse kohta, on ilma kahtluseta terviseandmed. Terviseandmed on IKÜM artikli 9 lõike 1 kohaselt eriliigilised isikuandmed.

Viidatud artiklite kohaselt on lubatud isikuandmeid (sh eriliigilisi isikuandmeid) töödelda kooskõlas isikuandmete kaitse üldmäärusega. Üks üldmääruse keskseid nõudeid ja põhimõtteid on, et isikuandmete töötlus peab olema seaduslik.

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016R0679&from=ET>

TTKS § 59³ sätestab, kellel ja mis eesmärkidel on digiloo andmetele juurdepääsu õigus. Eelnimetatud paragrahvi lõike 2 kohaselt on tervishoiuteenuse osutajal juurdepääs tervise infosüsteemis olevatele isikuandmetele sama seaduse § 4¹ lõigetes 1–1² sätestatud eesmärkidel ja korras. Täpsem kord on sätestatud tervise infosüsteemi põhimääruses, mille § 11 lg 1 kohaselt on tervishoiuteenuse osutajal infosüsteemis olevatele isikuandmetele juurdepääs tervishoiuteenuse osutamise kavandamiseks, teenuse osutamise lepingu sõlmimiseks ja täitmiseks ning tervishoiuteenuste korraldamise seaduse § 56 lõike 1 punktis 7 sätestatud ulatuses ja eesmärgil.

Ehk siis eeltoodust tulenevalt on digiloost andmete vaatamise õigus meditsiinitöötajal, kellel on isikuga ravisuhe.

SA Hiiumaa Haigla vastas meie järelepärimisele, et *Hiiumaa haiglas oli Covid pandeemia teise laine ajal kord, et enne haigus- ja hoolduslehel tööle naasmist on vaja anda negatiivne Covid test. Töötajate analüüsi tellimus ja vastus vormistati läbi EMO. XXX vormistas ka ambulatoorse epikriisi ning saatis digilukku.*

XXX vaatas haigla sõnul kaebaja andmeid, et veenduda sünnitusosakonna patsientide ning personali ohutuses, kuna kaebaja viibis hoolduslehel. Siiski puudus tal kaebajaga kehtiv ravisuhe, päring tehti töökorralduslikel eesmärkidel. Haigla ei toonud välja ühtki muud õiguslikku alust (sh õigusaktist tulenevat) kaebaja andmete vaatamiseks. Seega toimus töötaja poolt isiku andmete vaatamine tervise infosüsteemist ilma õigusliku aluseta.

Terviseandmed antakse vaid tervishoiuteenust saanud isikule. Tööandja ei tohi tervishoiuteenuse osutajalt ega töötajalt nõuda:

- diagnoosi märkimist arstitõendisse ega haigusloo esitamist;
- rasedakaardi esitamist;
- töötervishoiuarstilt töötaja tervisekontrolli kohta seaduses nimetamata andmete või dokumentide esitamist;
- kutsehaigestumise ja tööõnnetuse korral seaduses nimetamata andmete esitamist.

Selle informatsiooni saamise õigust ei ole ammugi mitte kaastöötajatel.

Järelilikult ei tohi tööandja nõuda tervishoiuteenuse osutajalt ega töötajalt tema koroonatesti tulemust. Analoogne olukord on vaktsineerimisega – Eesti seadus ei näe ette, et tööandjal oleks õigus töötajalt nõuda andmeid vaktsineerimise kohta. Inspektsioon on seisukohal, et seaduse tasandil tuleks see küsimus kindlasti reguleerida, kuni aga Riigikogu sellist seadust vastu võtnud pole, ei saa inspektsioon kehtivaid seadusi loominguks kohaldada ja IKÜM-i nõudeid kohaldamata jätta.

Seega praeguses olukorras juhul, kui töökorraldus või keskkond kujutab töötajale ohtusid, sh oht nakatuda koroonaviirusega, siis tööandja peab võtma meetmed (isikukaitsevahendid, vaktsineerimise võimalus) riskide maandamiseks, sh korraldama töötervishoiu arsti visiidi. Tööandjale antakse aga peale töötervishoiuarsti külastust vaid hinnang – võib tööle lubada/ei või tööle lubada.

Toome lisaks välja, et Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2000/54/EÜ³ sätestab ka tegevusjuhised vaktsineerimisel. VII lisa artikli 14 lg 2 ütleb, et vaktsineerimise korral võib koostada tõendi, mis peaks olema kättesaadav asjaomasele töötajale. Ka see ei räägi terviseandmete andmisest tööandjale.

Kokkuvõtteks peab tööandjal või päringu teinud kaastöötajal alati olema terviseandmete töötlemiseks õiguslik alus, mis peab olema selgelt seaduses sätestatud. Inspeksioon on seisukohal, et antud olukorras saab õiguslikuks aluseks olla ainult nõusolek, ning ilma töötaja nõusolekuta ei saa tööandja või kaastöötaja minna tervise infosüsteemi isiku terviseandmetega tutvuma, nõuda töötaja poolt muu info avaldamist või töödelda tema (tervise)andmeid.

Tulenevalt eeltoodust teeb Andmekaitse Inspeksioon SA Hiiumaa Haiglale ettekirjutuse taoline praktika lõpetada ning ilma õigusliku aluseta töötajate andmeid edaspidi sel viisil mitte töödelda.

Konkreetselt haigla töötajale, kes tervise infosüsteemis päringuid teostas, teeb inspeksioon väärtemenetluse seadustiku⁴ § 3¹ lõike 2 alusel suulise hoiatuse.

Andmekaitse Inspeksioon lisab täiendavalt, et töökohal kiusamist puudutav jääb meie pädevusest välja. Meie saame hinnata vaid isikuandmete töötlemisega seonduvaid asjaolusid, sh tervise infosüsteemis tehtud päringute õiguspärasust. Töösuhtega seotud probleemide lahendamiseks on kaebajal võimalik pöörduda Tööinspeksiooni. Rohkem informatsiooni töövaidluste lahendamise kohta on olemas nende võrgulehel, aadressil <https://www.ti.ee/et/tookeskkond-toosuhthed/toosuhthed-toovaidlus/toovaidluste-lahendamine-toovaidluse-lahendamise-seaduse>.

/allkirjastatud digitaalselt/

Signe Kerge

jurist

peadirektori volitusel

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32000L0054&from=ET>

⁴ <https://www.riigiteataja.ee/akt/128052021013?leiaKehtiv>